

Věc: Oponentský posudek dizertační práce MUDr. Jany Šatankové „Využití optických endoskopických metod v diagnostice slizničních nádorů hlavy a krku“.

Autor: MUDr. Jana Šatanková
Název práce: Využití optických endoskopických metod v diagnostice slizničních nádorů hlavy a krku
Oponent práce: prof. MUDr. Arnošt Pellant, DrSc.

1/ Úvod a struktura práce

Práce čítá celkem 85 stránek odborného textu, který obsahuje 37 stránek zaměřených na přehled současných poznatků o benigních slizničních změnách a prekancerózách karcinomu hrtanu a hypofaryngu, možnostmi jejich diagnostiky (včetně NBI - Narrow Band Imaging) a léčby. Na 14 stranách jsou uvedeny cíle práce, klinický soubor vyšetřených nemocných a použitá metodika, 18 stran je věnováno prezentaci výsledků, 11 stran diskusi, na 2 stranách je shrnut závěr práce. Následuje výčet literárních odkazů (celkem 127 v převážně většině recentních citací), údaje o počtu tabulek (22), grafů (7) a obrázků (43). V úvodu je uveden seznam použitých zkratk (2).

2/ Cíle práce, soubor nemocných a metodika

Autorka si stanovila celkem tři cíle práce, které uvádím ve zkrácené podobě:

- Prokázat možnost využití videoendoskopie s úzkopásmovým zobrazením (NBI) v ambulantním režimu při detekci prekancerózních změn na sliznicích hrtanu a hypofaryngu a provést srovnání výsledků s konvenčním bílým světlem (WLE) a s výsledkem histologického vyšetření.
- Využít NBI při detekci patologických změn během operačního výkonu.
- Využít NBI v rámci dispenzární péče o nemocné, kteří podstoupili léčebnou nebo adjuvantní radioterapii.

Vyšetřeno bylo celkem 647 nemocných, kteří byli rozděleni do tří skupin:

- 345 nemocných první skupiny s podezřením na prekancerózní nebo nádorové změny na sliznicích hrtanu a hypofaryngu bylo vyšetřeno v ambulantním provozu ORL kliniky v Hradci Králové metodami flexibilní WLE a NBI.
- 244 nemocných bylo vyšetřeno metodou videoendoskopie s úzkopásmovým zobrazením (NBI) v průběhu operačního výkonu.
- Třetí skupinu nemocných vyšetřených pomocí metody NBI tvořilo 58 ambulantně sledovaných pacientů po kurativní nebo adjuvantní radioterapii pro karcinom hrtanu (44) nebo hypofaryngu (14) s perzistujícími nebo recidivujícími slizničními změnami.

3/ Celkové hodnocení

- **Rozsah práce a její členění** jsou přiměřené a vzájemně vyvážené. Uváděné grafy, tabulky a obrázky jsou přes relativně velký počet názorné. Literární údaje jsou převážně recentní povahy, v dostatečném množství a odpovídají citační normě. Práce je v úvodní části psána velmi poutavě s dobrou češtinou. Čtivost a sledování textu v odborné části jsou značně narušeny velkým počtem literárních zkratk, čísel a numerických vztahů, které vyžadují značnou pozornost při jejich interpretaci. Jako oponent však nevidím jinou možnost, jak čtenáři dosažené výsledky sdělovat.
- **Aktuálnost zvoleného tématu** je přes více než desetiletou publikační pozornost zahraničních i domácích autorů a pro stále nové poznatky velmi aktuální.
- **Odborná úroveň práce** je založena na zajímavém a dobře zvoleném tématu, velkém počtu vyšetřených nemocných, prospektivním zaměření studie, na délce sledování již

vyšetřených nemocných, a v neposlední řadě na důsledném hodnocení statistických veličin jakými jsou specifická, senzitivita a pozitivní predilekční hodnota, které jsou vždy podepřeny výsledky histologického vyšetření. Ocenit je nutno i kritický přístup a upozornění autorky na možnost falešně negativních výsledků v důsledku nadměrné hyperkeratózy některých lézí.

4/ Poznámky oponenta

Jako oponent mám některé méně podstatné poznámky:

- Název práce neodpovídá zcela přesně zpracovanému obsahu, neboť je zaměřena především na problematiku prekanceróz a benigních slizničních lézí v oblasti hrtanu a hypofaryngu.
- V práci je uveden počet vyšetřených a zařazených nemocných. Bylo by zajímavé uvést i počet vyšetřených nemocných, kteří byli vyřazeni z důvodů vylučujících kritérií, a to z důvodů neschopnosti podstoupit endoskopické vyšetření v místním znecitlivění a nevalidního výsledku vlastního vyšetření v důsledku zahlenění nebo výrazné dráždivosti. Údaj nepovažuji za zásadní, přesto by však mohl nepřímou ukázkou naznačit použitelnost metody.
- Počet obrázků (43) a tabulek (22) a grafů (7) je na první pohled vysoký. Obrázky jsou však velmi kvalitní a pomáhají pochopit danou problematiku. Zvážení zasluhuje redukce některých tabulek (celkem 22) a grafů (7), jejichž společné uvedení nepřináší další informace. Zmíněné se týká údajů v tabulkách (9), (12) a (16) a grafech (1a,b), (3a,b) a (5).

5/ Závěr

Přes uvedené připomínky, které nepovažuji za zásadní, je práce svým odborným obsahem a zpracováním velmi hodnotná a přínosná. Metoda, která umožňuje v korelaci s histologickým vyšetřením statisticky významně prokázat přesnější hranice patologické léze (u první hodnocené skupiny v 33 %, ve druhé ve 22 % a ve třetí 26 %), a dokonce zobrazit léze (v první skupině v 6 %, ve druhé v 18 % a ve třetí 17 %), které běžně užívaná metoda konvenčního bílého světla zachytit nedokáže, nepotřebuje zdůrazňovat svoji užitečnost. Přes vyšší procento falešně pozitivních výsledků NBI, zvláště v prvních letech sledování v důsledku menších zkušeností, lze přínos metody spatřovat i ve 100 % senzitivitě při sledování již odléčených malignit v rámci dispenzární péče (u žádného ze sledovaných nemocných nedošlo k recidivě maligního zvratu).

Všechny tři stanovené cíle práce byly beze zbytku splněny. Dílo splňuje všechny požadavky kladené na dizertační práci. Z uvedených důvodů navrhuji po úspěšné obhajobě udělit MUDr. Janě Šatankové vědeckou hodnost Ph.D.

Na závěr si dovoluji položit autorce následující dotazy:

- 1/ Jakou finanční částku představuje kompletní vybavení NBI včetně potřebných doplňků a kolik pracovišť v České republice metodu NBI rutinně používá?
- 2/ Neovlivnil obraz v NBI délku objednací doby (ve smyslu zkrácení nebo naopak vyčkávání) na přijetí k chirurgickému výkonu? Pokud ano, mohl by to být další důkaz pro přínos metody.
- 3/ Je možné, že by v budoucnosti NBI nebo její dokonalejší inovace dokázala rozlišit změny u prekanceróz způsobenými účinky papilomaviru od jiných rizikových faktorů?

Závěr

Po úspěšné obhajobě navrhuji udělit jmenované vědeckou hodnost Ph.D.